

SAMENWERKEN EN VERBINDEN

Transcending Responsibility Overstijgende verantwoordelijkheid

Bergen, 28 februari 2019
dr. mr. Susanne van den Hooff
s.L.van.den.hooff@hva.nl

(c) svdh, 2019

AGENDA

- Inleiding
- Promotieonderzoek
- Analyse van de verschillende perspectieven
- Spanningen
- Waardevolle verantwoordelijkheden
- Samenwerken en Verbinden: overstijgende verantwoordelijkheid
- Interprofessioneel werken
- Discussie

(c) svdh, 2019

PROMOTIEONDERZOEK

Complexe situaties en vragen:

- Wat is de rol van de maatschappij met betrekking tot deze patiënten?
- Mogen we ingrijpen in het leven van deze patiënten of moeten ze alleen gelaten worden?
- Wat verstaan we onder goede zorg gedurende het (onvrijwillige) opname proces?
- Wie zijn er uiteindelijk verantwoordelijk?

Hooff van den, S.L. 2015. *Transcending Responsibility: Empirical and theoretical perspectives on involuntary admission of patients suffering from Korsakoff's syndrome* (Proefschrift).

(c) svdh, 2019

KORSAKOV: KERNINFORMATIE

- **Oorzaak**
gebrek aan thiamine agv langdurig slechte voeding of helemaal niet meer eten
- **Kenmerken**
Zelfverwaarlozing, geheugentoonrissen, confabulaties, oriëntatieproblemen in tijd en ruimte, geen ziekte-inzicht, onzeker en bang om te vallen en executieve functiestoornissen (adequaat oplossen van problemen, planning en organisatie).
- 25% van de patiënten heeft behoefte aan langdurige zorg
- In Nederland: 8.000/10.000 mensen, waarvan 1.000/1.500 in langdurige zorg.

<https://www.korsakovkenniscentrum.nl/syndroom-van-korsakov>

(c) svdh, 2019

ANALYSE PERSPECTIEVEN

Spanningen en uitdagingen

vanuit de verschillende perspectieven van betrokkenen

(c) svdh, 2019

MEDISCH PERSPECTIEF

Medisch perspectief en verantwoordelijkheid:

- Morele verplichting om te handelen in het belang van de patiënt en om ervoor te zorgen dat de patiënt de best mogelijke zorg krijgt.
- Voorkomen van verdere schade.
- Goed doen in overeenstemming met de klinische expertise.

"Als zorgprofessional ben ik verplicht om hulp te bieden aan mensen in nood, met of zonder dat dat gevraagd wordt. De vraag is: wat is er nood?"

(c) wvdh, 2019

□ PATIENT PERSPECTIEF

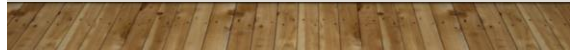
- Patient ziet zichzelf als competent autonoom mens, vrij om zelf keuzen te kunnen maken over zijn/haar eigen leven, ongeacht wat anderen zouden beslissen.

"Wat ik echt niet leuk vind, is wat ze me aandoen, door die juridische maatregel (RM) op te leggen. Zodra ik vrij ben, neem ik een borrel, dat heb ik wel verdiend. Gewoon voor de lol. Ik zal ze laten zien dat het niet werkte, die opname. Ik zal mijn borrel nemen."

(c) wvdh, 2019

"Ik wil graag weer voor de helft van de tijd voor mijn kinderen zorgen. De andere helft van de tijd zal mijn ex-vrouw dat doen. Dat is iets wat ik heel graag wil. Ik ben nu vrijwilligerswerk aan het zoeken om iets te doen te hebben wanneer ik thuis kom. Misschien in een verzorgingshuis voor ouderen of in de kinderopvang. Daar denk ik nu over."

(c) wvdh, 2019

□ FAMILIE PERSPECTIEF

- voorkomen van de dood en verdere mentale en fysieke achteruitgang.
- voorkomen van verlies van waardigheid: goede zorg voor hun familielid;
- behoefte aan interventie;
- professionals in de gezondheidszorg ervan overtuigen dat er dringend behoefte is aan specialistische zorg.

(c) wvdh, 2019

"Zij (artsen) zijn trotse mensen. Angst om verkeerd te doen. Ik heb het hele ziekenhuis onderste boven gehaald. Ik werd erg boos (...). En de dokter zag het allemaal en zag hoe ziek zij (haar moeder) was, hij liet haar gewoon naar huis gaan. Hij zei: 'de dame hier mag gewoon voor zichzelf beslissen'. Als mijn moeder denkt dat ze haar fles wijn in het ziekenhuis kan blijven drinken, wat denkt de arts dan wanneer hij haar naar huis stuurt? Dat alles in orde zal zijn thuis?"

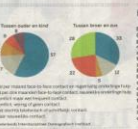

Ten eerste

(c) wvdh, 2019

Overheid overschat mogelijkheden van 'in beton gegoten' familierelaties Familiebandoen vaak te slecht voor mantelzorg

Van een verzorgingsinstelling. Mantelzorg is vaak eenzaam. Het is eenzaam omdat de mantelzorger vaak de enige is die zorgt voor de zorgvraagende. Het is eenzaam omdat de mantelzorger vaak de enige is die zorgt voor de zorgvraagende. Het is eenzaam omdat de mantelzorger vaak de enige is die zorgt voor de zorgvraagende.

Heeft kinderen kan ouder niet verzorgen. Dit is een artikel dat bespreekt hoe de overheid de mogelijkheden van familie relaties overschat. Het artikel bespreekt hoe de overheid de mogelijkheden van familie relaties overschat. Het artikel bespreekt hoe de overheid de mogelijkheden van familie relaties overschat.

Mantelzorger tegen wil en dank

Interview 'Jeroen'

Aldus wordt het gezin vaak de enige die zorgt voor de zorgvraagende. Het is eenzaam omdat de mantelzorger vaak de enige is die zorgt voor de zorgvraagende. Het is eenzaam omdat de mantelzorger vaak de enige is die zorgt voor de zorgvraagende. Het is eenzaam omdat de mantelzorger vaak de enige is die zorgt voor de zorgvraagende.

(c) wvdh, 2019

□ FAMILIELID

"We hadden echt een discussie, wat gaan we doen? Gaan we zijn wensen respecteren of moeten we ingrijpen? En wat betekent dat? Hoe moeten wij ermee omgaan? Zullen we ons schuldig voelen wanneer hij overlijdt. We hebben ons echt, dat soort dingen afgevraagd. Vaak zelfs. En als je dan eindelijk hulp gevonden hebt, sturen ze hem weer naar huis, omdat hij dat wil. Dat was het ergste moment voor ons."

(c) svdb_2019

□ JURIDISCH PERSPECTIEF

- het voorkomen van schade aan anderen;
- personen beschermen tegen onwettige inmenging in hun leven: respect voor hun rechten;
- competente verslaafden die de zorg weigeren, moeten met rust worden gelaten.

"Soms is er een discussie in de rechtbank omdat de patiënt zegt: ik wil mezelf gewoon dood drinken, ik wil niet opgenomen worden, ik wil niet in een inrichting wonen'. Dat is interessant. Mag deze persoon deze afweging maken? Ik denk van wel. Ik zal voor zijn recht van zelfbeschikking en vrije keuze pleiten."

(c) svdb_2019

□ ONVRIJWILLIGE OPNAME

BOPZ

Nieuw in 2020:

- WvGGZ
- Wet Zorg en Dwang

Niet gemakkelijk: criteria BOPZ

1. Aanzienlijk gevaar voor zichzelf of voor anderen vanwege de psychiatrische ziekte van de persoon.
2. Geen alternatieven voor opname beschikbaar.
3. De patiënt is het niet eens met de opname.

(c) svdb_2019

□ SPANNINGEN

- De manier waarop een opname geregeld moet worden;
- de vereiste redenen voor een onvrijwillige opname;
- de herkenning van de ernst van het probleem;
- de mate van interventie.

(c) svdb_2019

□ OMGAAN MET VERSCHILLENDE PERSPECTIEVEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

- **Interdisciplinair veld**, met verschillende perspectieven op het opnameproces van patiënten zonder ziekte-inzicht.
- Dit resulteert in spanningen en uitdagingen als gevolg van deze verschillen in perspectief en verantwoordelijkheid.
 - zorgverlener
 - mantelzorg
 - juridische professional en
 - de patiënt

(c) svdb_2019

□ WAARDEVOLLE VERANTWOORDELIJKHEDEN

- Juridische verantwoordelijkheid
- Persoonlijke verantwoordelijkheid
- Medische verantwoordelijkheid

WAARDEVOL

(c) svdb_2019

□ SAMENWERKEN EN VERBINDEN

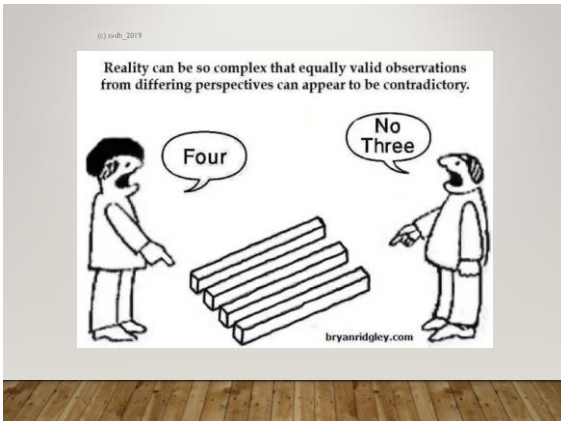

(c) svdb, 2019

☐ TRANSCENDING RESPONSIBILITY

- Een meer flexibel begrip van verantwoordelijkheid.
- Probeer de eigen professionele verantwoordelijkheid te transcenderen (overstijgen) om verbinding te maken met het perspectief van anderen.
- Dit vraagt om een reflectie op de eigen aannames en waarden, om kritisch denken en nieuwe creativiteit.

Dus: professionals moeten kritisch reflecteren op hun eigen verantwoordelijkheid.

(c) svdb, 2019

☐ INTERPROFESSIEEL WERKEN

Noodzakelijk om:

- **samen te werken;**
- anderen niet de schuld geven voor het hebben van een ander wereldbeeld;
- reflectief zijn;
- **verbinden.**

Dit zal leiden tot gedeelde verantwoordelijkheid van het probleem en betere tijdige zorg voor de patiënt.

(c) svdb, 2019

DISCUSSIE

Samenwerking tot stand brengen!

- Wat is hiervoor nodig?
- Hoe kunnen de lijnen tussen de professionals kleiner worden?
- Is er meer kennis over het syndroom van Korsakov nodig?
- Op welk moment neem je een familieled serieus?
- Samen ethische problemen bespreken?

Email: s.l.van.den.hooff@hva.nl